

Asia: VN/6802/2020

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö arviomuistiosta digitaalisen henkilöllisyyden kehittämiseksi

1) Kommentit arviomuistiossa esitetystä tulevaisuuden visiosta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ratkaisuehdotus vaikuttaa joustavalta mahdollistaen innovatiivisen uusien palveluiden kehittämisen. Tämä on digitalisaation kannalta oleellista. Raportissa todetaan, että uudistus tulee muuttamaan hinnoittelua ja tunnistamiseen liittyviä liiketoimintamalleja. Näissä muutoksissa keskeistä on, että hinnoittelusta tai liiketoimintamalleista ei tule esteitä tai hidasteita digitalisaation etenemiselle.

2) Kommentit arviomuistiossa esitettyyn toiminnalliseen ratkaisuun

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

On järkevää, että ydinidentiteetti toteutetaan keskitetyssä palvelussa. Tunnistaminen ja identiteetin hallinta eivät tyypillisesti ole erottava kilpailutekijä yksittäiselle toimijalle.

Elämme yhä kansainvälistyvämässä maailmassa ja myös korkeakoulujen antama opetus ja tutkimus kansainvälistyy edelleen. Kansainvälistymistä toteutetaan enenevässä määrin digitaalisten välineiden avulla. Korkeakoulujen näkökulmasta erityisen ongelmalliseksi on näyttäytynyt ulkomaalaisten henkilöiden tunnistaminen. On toivottavaa, että digitaalisen henkilöllisyyden muodostaminen Suomeen opiskelemaan ja työskentelemään tuleville henkilölle onnistuisi mahdollisimman vaivattomasti. Erillistä suomalaista digitaalista henkilöllisyyttä parempi ratkaisu olisi muiden EU-maiden luomien digitaalisten henkilöllisyyksien/tunnistusvälineiden hyödyntäminen henkilön tunnistamiseen. Tämä mahdollistaisi tunnistamisen myös niissä alati kasvavissa tilanteissa, jossa ulkomaalainen henkilö ei ole lainkaan tulossa Suomeen vaan suorittaa opintojaan verkon välityksellä. Huomiota on kiinnitettävä myös siihen, että suomalaiset tunnistusvälineet kelpaavat muualla EU:ssa.

Kaikkien toimijoiden ei kannata rakentaa omaa kansainvälisen tunnistamisen ratkaisua. Kansallinen ratkaisu on tarpeen.

3) Kommentit arviomuistion sisältämästä oikeudellisesta arviosta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtion tarjoama digitaalinen todistus henkilöllisyydestä on yhdenvertaisuus- ja perusoikeusnäkökulmasta perusteltu. Digitalisoituvassa maailmassa ei ole kohtuullista, että henkilöllisyyden todistaminen olisi mahdollista vain solmimalla asiakassuhde yksityiseen palveluntarjoajaan kuten pankkiin tai mobiilioperaattoriin. Julkisen sektorin tarjoaman tunnistusvälineen tulee olla teknisesti käyttökelpoinen ja kustannuksiltaan kilpailukykyinen. Nykyinen DVV:n myöntämä kansalaisvarmenne ei täytä näitä ehtoja. Arviomuistiossa on esitetty johtopäätös, että digitaalinen todistus henkilöllisyydestä on julkisen vallan käyttöä ja rinnastuu passin tai henkilökortin myöntämiseen. Tämä on muistiossa hyvin perusteltu. Kuten muistiossa esitetään, asiasta säättäminen lailla on tarpeen.

Esitetty ajatus siitä, että uutta digitaalista henkilöllisyystodistusta hyödyntävä digitaalinen palvelu voisi käyttää vain osaa henkilön tiedoista (kuten ikää) on kannatettava. Tällainen toimintamalli on yhdenmukainen EU:n yleisen tietosuojasetuksen minimointiperiaatteen kanssa.

4) Muut kommentit

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ehdotetussa mallissa olisi lompakko, joka sisältäisi henkilöt omat tunnistamisessa käytettävät tiedot. Myös kansallinen koulutuksen Digivisio 2030 rakentaa juuri tällaista keskitettyä palvelua, oppijan tieto "seuraa" oppijaa ja on oppijan käytettävissä ja hallittavissa läpi elämän. On tärkeää, että kansallinen identiteetin hallinnan ja tunnistamisen ratkaisu tukee tällaisia tarpeita.

Havila Marjo

Jyväskylän yliopisto - Lakimies Visa Hiltunen ja digijohtaja Ari Hirvonen